

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Slovansko vprašanje.

S sestankom Male antante je zopet razgrnjeno slovansko vprašanje. Jugosloveni, zlasti pa mi Slovenci, ki smo, da bi Benjamin slovanstva, izstavljeni težjemu pritisku neslovanov, želimo naravno iz vsega srca, da bi razgrniti slovanskega vprašanja sledila takoj tudi njegova ugodna rešitev. Vemo, da je edino v slovanstvu naš spas in odhod naša želja.

Toda naj bo naša želja še tako upravičena in naj bo še tako vroča, nikdar ne bo izpolnjena, če se bomo udajali iluzijam. In iluzijam se udajamo, če rešujemo slovansko vprašanje tako, kakor dosedaj.

Vse preveč idealno in vse premalo konkretno je bilo naše slovanstvo in od vsega početka je temeljilo le na po- božni želji, da se bodo enkrat vsi Slo- vanci probudili in tedaj zavladali svet. Naša misel je bila celo tako naivna, da smo predpostavljali pri vseh slovanskih narodih iste interese in da smo kratko- malo označevali vse slovanske narode, ki so poznali tudi svoje interese, na- ravnost kot izdajalce slovanstva.

In vendar je samo tisti slovanski na- rod v resnici slovanski, ki spoštuje in brani interese vsakega posameznega naroda in ki zato tudi čuva svoje lastne. Kaj bi imeli končno n. pr. Slo- venci od slovanstva, če bi pa zavoljo slovanskih interesov morali resignirati na Adrio. In kaj bi imeli od slovan- stva Rusi, če bi zahtevali to od njih, da zanemarjajo svoje lastne interese, ali da zaradi 1 milijona Slovencev žrtvujejo desetine milijonov svojih sinov.

Slovanstvo bo zato šele takrat zma- govito, kadar ne bo slopelo le na idejni skupnosti, temveč kadar bo ve- zalo slovanske narode po skupnih in- teresih.

Jedro vsega slovanskega vprašanja je rusko vprašanje in to vemo vsi. To- da da bi kdo pokazal skupnost naših in ruskih gospodarskih interesov, zato se ne briga nihče. Mi zamerjamo Ru- som, če ne delajo naše politike, toda nečemo se zavedati smešnosti naše za- hteve, da bi več ko stotimilijonski na- rod delal politiko enomilijonskega. Na tako na glavo postavljenih zahtevah je pač vsaka pozitivna rešitev izključena.

Predpogoj ugodne rešitve slovan- skega vprašanja je zato v skupnosti interesov posameznih slovanskih na- rodov. Z drugimi besedami se pravi to: Slovanstvo je dosegljivo le v etapah. In prva njegova etapa je združenje Jugoslovenov, druga etapa pa je zdru- ženje Jugoslovenov s Čehi in Poljaki, ki imajo vsi dokaj skupne gospodarske in politične interese. Konsolidacija Ju- goslavije je zato delo za slovanstvo in ujedinenje Srbov, Hrvatov in Sloven- cev prvi most k ujedinenju vseh Ju- goslovenov in temeljni kamen slovan- stva.

Daš živimo že pet let v ujedinenju držav, vendar ni še jugoslovensko vprašanje rešeno. Naša stalna notranja kriza to jasno dokazuje. Ta kriza pa je nujna, ker mislimo vedno le na to, kar nas loči, ne pa na to, kar nas druži. Veliko bolj trdno bi bilo naše ujedinenje, če bi dejali venomer, da ima slovenski delavec iste interese ko srbski in hrvaški kmet iste ko sloven- ski. Stanovska politika ne pozna hi- storičnih, plemenskih in verskih razlik, temveč le gospodarske in zato druži, zato je nasprotna ločitvi.

V zadoščenju nam je, da so slovan- ski narodi na tem, da se pričnajo stanovsko družiti in se gospodarsko vezati. S tem je ustvarjen trden temelj praktičnemu slovanstvu in imena Svehla, Stambolijski, Vitos, Gavrilović nam pričajo, da se ujedinenje slovan- skih narodov vrši in sicer na najbolj realni bazi. Agrarni so slovanski na- rodi, zato bo agrarna misel prvi kit za slovanstvo, ker bo združila najširše sloje.

Iz tega vzroka pa pozdravljamo tudi ravnanje izvršene združitve srb- skega in slovenskega kmeta, ker vidi- mo v tej združitvi prvi temeljni polo- plega ujedinenja Jugoslovenov in s tem dovršitev prve etape zmagovitega slovanstva.

Konferenca Male antante.

Prva seja predstavnikov Male antante.

Beograd, 11. januarja. (Z) Na si- nočnji prvi konferenci predstavnikov Male antante se je vzelo v pretres iz- ključno le vprašanje odnošajev med državami Male antante in med sovjet- sko Rusijo. Vprašanje priznanja Rusije je bilo predmet posebne razprave mi- nistrov Male antante, pri čemer pa je tudi ministrski predsednik Pašić pove- dal svoje stališče. Razprava se je vr- šila precej hitro, ker so člani Male an- tante že na svojih prejšnjih neobvez- nih sestankih proučili zunanjo situacijo.

Druga seja. — Stališče držav Male antante napram Rusiji.

Beograd, 11. januarja. (Z) Da- nes dopoldne ob 10. uri je bila druga seja zastopnikov Male antante, na ka- teri so zopet razpravljali o vprašanju odnošajev s sovjetsko Rusijo, četudi je bilo sinoč sklenjeno, da se to vpraša- nje odstavi z dnevnega reda. Na da- našnji razpravi so se prav tako poka- zala zopet različna stališča zastopnikov treh držav in naglašali so se zopet isti razlogi. Namen današnjih razgovorov je bil, najti način za dobro izmenjavo misli z državami Male antante, da bi se mogla proti Rusiji voditi politika po enotnih smernicah. Glede na odnošaje proti Rusiji je dr. Beneš zavzel stal- nišče, da Mala antanta ne prizna sov- jetske Rusije prej, predno tega ne sto-

Vsi nasveti, ki so jih dobili v tem po- gledu od zunaj, so dovedli do soglasja, da se v vprašanju sovjetske Rusije za- vzame stališče v skladu s stališčem evropskih velesil. Po uradni razpravi sedaj na konferenci so se zastopniki Male antante zedinili na to, da se pri- znanje sovjetske Rusije odgodi dotlej, da tudi velesile Rusijo priznajo. Glede na to se zadeva priznanja sovjetske Rusije ne bo vzela v razpravo, dokler se Italija, Anglija in Francija glede tega vprašanja ne odločijo.

re Francija, Anglija in Italija. Romu- nija ima kot neposredna sosedinja Ru- sije povsem druge interese v razmerju do nje. Politika Romunije kot obmejne države ne more iti po vsem v smeri politike, katere formacija je ustvarjena sploh bolj z ozirom na zapadno, kakor na vzhodno Evropo. Zato je Duca zavzel čisto posebno stališče, ki pa za sedaj niti najmanj ne moti odnošajev v Mali antanti, vendar pa Romuniji onemogoča, da bi proti Rusiji vodila politiko v duhu zapadne Evrope. Mi in Romunija stojimo na povsem dru- gačnem stališču, kakor Češkoslovaška in naše stališče se ne more povsem ujemati z interesi češkoslovaške po- litike proti Rusiji.

Stališče naših vodilnih politikov.

Kar se tiče nas sarnih, naglašajo v političnih krogih, da zavzemamo dvoje stališč. Kakor je znano, vztraja dr. Ninčič trdno na tem, da naša država prizna sovjetsko Rusijo. Čisto drugo politiko pa vodita že iz tradicije kakor tudi iz političnih razlogov dr. Spaljković in Pašić. Ona dva sta mnenja, da je treba počakati, dokler se Rusija ne oddalje, da se bo potem videlo, kakšno obliko bo končno dobila. Nadejajo se namreč, da bodo v Rusiji vzpostavljali zopet stari politični ele-

menti. Zaradi vsega tega se more reči, da je baš to različno stališče naših službenih krogov poleg drugih zunanje političnih razlogov tudi eden razlogov za to, da se Mala antanta ni odločila, zavzeti proti sovjetski Rusiji enotno stališče. Sinočnji sklep, da se vprašanje priznanja sovjetske Rusije odstavi z dnevnega reda, se v poučenih krogih danes tolmači tako, da je bila vsem državam Male antante glede rešitve tega vprašanja puščena svoboda.

Vprašanje zveze Male antante s Francijo.

Kar se tiče drugih zadev, posebno vprašanja češkoslovaško - francoske zveze in nje razširjenja na Mala an- tanta, izgleda, da tudi v tem vprašanju ni bil storjen še stvaren sklep, temveč da se je tudi ta zadeva rešila na na- čin, kakor vprašanje odnošajev z Ru- sijo. Jugoslavija in Romunija nista po- kazali pripravljenosti, da stopita v ožjo in faktično zvezo s Francijo. Mi-

slita namreč, da nas komplikacije, do katerih bi moglo priti v mednarodnem svetu, ne smejo vplesti v striktno an- gažmane in nas dovesti v situacijo, v katere naše države po svoji politični naravi ne spadajo. Glede na to se bo o tem vprašanju še enkrat govorilo. Iz- gleda pa dosedaj, da se ne bo rešilo tako, kakor je dr. Beneš v prvem hipu mislil.

Angleška nota radi francoskega posojila.

Ostaneta torej še dve važni speci- jalni zadevi, ki jih je rešiti, t. i. vpra- šanje razdelitve madžarskega arhiva, o čemer se izdeluje poročilo v minist- rstvu za zunanje zadeve; po vseh zna- kih soditi, pride dalje na dnevni red tudi nota, ki jo je angleška vlada po- slala Beogradu, Bukarešti in Pragi glede na zaključitev posojila za oboro- žitev. Angleški poslanik sir Alban Young o tem vprašanju ni hotel dati novinarjem nobenega pojasnila, ker angleška vlada v tem pogledu od Ju- goslavije ni prejela še nobenega odgo- vora. Ker so glede te note države Ma- le antante jako interesirane in ker mi-

slijo, da nota ni mislila samo na to posojilo, temveč da se za tem skriva popolnoma političen in mogoče celo voljaški moment, bo Mala antanta mo- rebiti še danes to vprašanje vsestran- sko proučila. Sicer pa izgleda, da je nota že dosedaj zelo uplivala na raz- prave Male antante. Že včerajšnja in- tervencija, ki sta jo napravila pri dr. Ninčiču angleški poslanik in italijanski opravnik poslov Summonte, je povzro- čila, da Mala antanta ni napravila onih zaključkov, za katere se je gotovo mi- slilo, da bodo na tem sestanku napra- vljeni.

Zunanje politična vprašanja Male antante.

Beograd, 11. jan. (B) Na popo- ldnem sestanku Male antante so dr. Beneš, Duca in dr. Ninčič v popolnem soglasju končali diskusijo o raznih vprašanjih, ki se nanašajo na zunanji položaj njihovih treh držav in so za-

čeli proučevati zadevo madžarskega posojila.

Prihodnja seja je napovedana za jutri dopoldne ob 10. v ministrtvu za zunanje zadeve.

Italijanski strahovi.

Rim, 11. januarja. (B) — Skoraj vse italijansko časopisje je mnenja, da je beogradska konferenca Male antante neugodna za italijanske interese. Zato

v svojih komentarjih kažejo mnogo ne- zaupanja. »Corriere d'Italia« pa narav- nost trdi, da ima konferenca italofobski značaj.

Uradno poročilo o konferenci.

Beograd, 11. januarja. (Z) O da- našnjem zasedanju Male antante, ki je trajalo od 10. do 15. ure, je bil izdan na- slednji komunik: Danes dopoldne je bil v predsedništvu ministrskega kabi- neta drugi sestanek zastopnikov Male antante. Vsi trije ministri za zunanje zadeve so pojasnili zunanji položaj svo- jih držav. Pri teh izmenjavah pojasnil

je bilo ugotovljena popolna soglasnost Romunije, Češkoslovaške in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Te države so sklenile, da nadaljujejo isto po- litiko miru, spoštovanja in utrjevanja po- godb, kar je bil vedno cilj Male antante. Vse tri države istotako hočejo, da utrde prijateljske odnošaje z vsemi državami. V tem pogledu sta mogla dr. Beneš in

Sporazum med zemljoradniki in SKS perfekten.

(Glej poročilo na drugi strani.)

Duca z zadovoljstvom konstatirati, da se čimdalje bolj manjšajo težave, ki ob- stoje med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in med Italijo ter da gre- do v smeri prijateljske rešitve spornih vprašanj in zblizanje obeh držav. Na bolgarski in grški problem gledajo v Bukarešti, Pragi in Beogradu na isti

način. Ne da bi se Mala antanta vme- šavala v notranje zadeve Grčije, ven- dar želi, da se Grčija konsolidira. Mala antanta upa, da bo Bolgarija ostala na terenu sprejetih pogodb in da se bo vedela izogniti incidentom, ki bi mogli motiti dobre odnošaje z njenimi sosedi.

Zaključna seja konference v soboto.

Beograd, 11. jan. (B) Jutri do- poldne se zastopniki Male antante se- stanejo k zaključni konferenci, na ka- teri napravijo definitivne sklepe v vseh vprašanjih, ki so se pretresala v teku današnjega dne. Takoj po končani kon- ferenci sprejmeta dr. Beneš in Duca

zastopnike jugoslovanskega in inozem- skega časopisja. Dr. Ninčič sprejme no- vinarje v nedeljo in jim da podrobno pojasnila. Dr. Beneš odpotuje iz Beo- grada v nedeljo dopoldne, Duca pa v nedeljo zvečer.

Prireditve na čast gostom.

Beograd, 11. jan. (Z) Na čast zunanij ministrom Male antante je priredil danes ob 1. uri popoldne kralj Aleksander obed na dvoru, katerega so se udeležili zunanji ministri dr. Beneš, Duca in dr. Ninčič s soprogami, mini- strski predsednik Pašić, predsednik na- rodne skupščine Jovanović, ter posla- nika v Pragi Ljuba Nešić in v Buka- rešti Colak Antić s soprogama. Za ostale člane delegacij in za zastopnike tiska je priredil načelnik presburoja Ivković kosilo v hotelu »Srpski kralj«. Zvečer je priredil zunanji minister dr. Ninčič v svojem stanovanju intimno večerjo za načelnike delegacij držav Male antante, za člane delegacij pa je dal dr. Ninčič v Palace hotelu večerjo, katere so se udeležili tudi diplomatski zbor, ministri, nekaj uglednih politič- kov, predsednik narodne skupščine Lju- ba Jovanović in nekaj generalov in

dame. Vsega skupaj je bilo povabljenih okrog sto oseb. Po večerji je priredila gospa Ninčičeva soarejo s plesom v Palace hotelu, na katero je bilo po- vabljenih razen omenjenih še več dru- gih oseb, med njimi predsednik Ju- goslovanskega novinarskega združenja g. Krešo Kovačić. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš se s člani svoje de- legacije ni dolgo mudil na soareji, ker je moral delati za jutrišnje nadaljeva- nje konference. — Po 10. uri je prire- dil francoski poslanik Clement Simon v svojem poslaništvu soarejo na čast delegacijam, ki so jo zelo številno po- setili.

Beograd, 11. januarja. (B) Pred- sednik narodne skupščine Ljuba Jova- nović in soproga prireditu v soboto dne 12. januarja ob 13. uri v hotelu »Srpski kralj« kosilo v čast zastopnikom Male antante.

Težkoče pri sestavi grške vlade.

Atene, 11. januarja. (Z) Venizelos je popolnoma ozdravel. Včeraj je pri- sostvoval seji liberalne stranke. Na tej seji je bilo sklenjeno, da se sestava vlade poveri vodji republikancev Ru- sosu. Njegova vlada bi morala izvesti ljudsko glasovanje. Odklonjena je bila zahteva republikancev, da se še pred ljudskim glasovanjem proglasi odstavi- tve dinastije. Venizelos je dalje časa imel posvetovanje z Zaimisom, ki mu je obljubil, da ga bo pri delu za vzpostavi- tev redu v državi podpiral. Posveto- val se je tudi z bivšim ministrskim predsednikom Kalogeropoulosom in z bivšim ministrom Russosom. Izmenjali so si misli glede izvedbe plebiscita. Ve- nizelos je poudaril, da bodo opoziciji vsa sredstva na razpolago, da se ljud- sko glasovanje izvede svobodno.

Atene, 11. januarja. (Z) Napori Russosa, da sestavi kabinet, so ostali brez uspeha, ker konservativni libera- lci, ki imajo večino, zahtevajo, da se se- stava kabineta poveri njim. Včeraj po- poldne je regent poveril sestavo kabi- neta vodji konservativnih liberalcev Danglisu, ki pa še ni končno pristal na to ter odgovori šele jutri dopoldne.

Atene, 11. januarja. (B) Danglis je pri sestavi kabineta naletel na neka- tere težkoče, ker so republikanski li- beralci odklonili udeležbo v vladi. Sedaj se govori, da sestavi vlado Kasandris, vendar pa listi mislijo, da bo končno vendarle Venizelos prevzel predse- stvo vlade. Venizelos je sprejel tudi ne- koliko opozicijonih voditeljev, zlasti bivšega predsednika atenske občine Merkurisa.

Naša zveza s Francijo.

Beograd, 11. jan. (Z) Tukaj pre- vladuje prepričanje, da je vprašanje zveze s Francijo gotova stvar. Prejšnja kraljevina Srbija je sklenila zvezo s Francijo že nekaj let pred balkanskimi vojnami in na njenem temelju je šla tudi v vojno proti Turčiji. Ta zveza je bila preizkušena v svetovni vojni. Ako se danes govori o obnovitvi pogodbe s Francijo, ni to popolnoma točno. Med Jugoslavijo in Francijo ni bila zveza nikdar prekinjena. Gre le zato, da se sklene pogodba s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, katero tvori bivša kraljevina Srbija z novimi deže- lami prejšnje avstro-ogrske monarhi- je. Dosedanja zveza se bo formalno iz- premenila, tako da bo obsegala vse ozemlje naše ujedinjene države. Viden znak rešitve tega vprašanja bo poset naše kraljevske dvojice v Parizu.

MADŽARSKO POSOJILO.

London, 11. jan. (Reuter) Komisi- sija Društva narodov, ki ji je poverjeno proučevanje madžarskega posojila, se sestane v Londonu dne 16. t. m.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 12. jan. Vremenska na- poved za 12. januarja: Večinoma jasno, zmerno južno vreme, južni vetrovi. Ne- varnost za snežne plazove.

Likvidacija oddelka za kmetijstvo v Sloveniji.

Beograd, 11. jan. (Z) Po sklepu ministrskega sveta se izvede v kratkem likvidacija oddelka za kmetijstvo v Sloveniji.

Beograd, 11. jan. (B) Minist- rstvo za poljedelstvo in vode je skle- nilo, da se takoj začne z likvidacijo kmetijskega oddelka pri pokrajinski upravi v Ljubljani. Nato se začne z lik- vidacijo kmetijskega oddelka pri po- krajinski upravi v Zagrebu. Pri ostalih pokrajinskih upravah se je likvidacija kmetijskih oddelkov že izvršila.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

V Ljubljani:

Drama: »Golobček«. Red B.
Opera: »Mignon«. Red A.
Sentjakovski gled. oder: »Male roke«.
Kino Matica: »Doživljaji žene«.
Kino Ideal: »Zveri v kletki« — pu- stolovna drama.
Kino Tivoli: »Pot v noč«.
Kino Ljublj. dvor: Veselogra »Trmo- glava hčerka milijarderja ali deklica iz pe- kla« — Lya Mara.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Janko in Metka«. Premijera. Izved.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Sušnik na Ma- rtilnem trgu in Kuralt na Gospodarski cesti.

Sporazum med zemljoradniki in SKS perfekten.

Danes, v petek dne 11. t. m. je bila v Ljubljani seja izvrševalnega odbora SKS. Seje so se udeležili številni delegati iz vse Slovenije.

Glavna točka dnevnega reda je bila odobritev sporazuma, ki so ga sklenili zastopniki SKS in srbske zemljoradniške stranke dne 3. januarja v Zagrebu v smislu resolucije obnega zbora SKS. Po daljši debati, v kateri se je zlasti posvečalo pažnostno hrvatskemu vprašanju, je bilo soglasno sklenjeno, da se sporazum odobri.

Dalje so bili določeni kandidati za Glavni odbor »Kmetijske družbe«, ki ima biti izvoljen na obnem zboru družbe.

Ko so se obravnavala razna interna strankina vprašanja, je bila zaključena seja.

Besedilo sporazuma je sledeče:

Zapisnik o sporazumu

med tov. Voj. Lazicem, predsednikom zemlj. posl. kluba in Dušanom Dimitrijevičem, nar. poslanecem v imenu Saveza Zemljoradnika z ene strani

tov. Ivanom Puclem, nar. posl., Ivanom Pipanom, načelnik SKS, Alojzjem Tršanom, Janko Bukovcem in dr. Drago Marušičem, člani načelstva SKS na konferenci v Zagrebu 3. jan. 1924.

Podpisani predstavniki Saveza zemljoradnikov (SZ) in SKS izvršujoč željo obnih zborov svojih strank, da se doseže edinstven političen nastop vseh kmetov v državi so sklenili sledeči sporazum:

1. SZ in SKS imata skupen glavni odbor, ki nosi ime: »Glavni izvršilni odbor Saveza zemljoradnikov.« V ta odbor pošlje SKS iz vsakega okrožnega odbora po

enega člana, ki mora biti kmetovalec in poleg tega predloži glavnemu izvršilnemu odboru SZ enega člana v kooptacijo.

2. Poslanci SZ in SKS tvorijo en poslanski klub.

3. Pokrajinske strankine organizacije obdržijo svoje ime in popolno avtonomijo v vseh pokrajinskih političnih vprašanjih. Vprašanja, ki so načelne važnosti za cel SZ rešuje izključno Glavni izvršilni odbor SZ.

4. SKS obdrži svoj organizacijski red in izvršuje svojo organizacijo po sklepih načelstva SKS, dokler ne bo izdelan organizacijski red za SZ Srbov, Hrvatov in Slovencev.

5. Kot osnova skupnega dela služi program SZ, dopolnjen s predlogom ustave zemljoradniške stranke in poznejših odlokov glavnih kongresov SZ.

6. Glavni kongres SZ se vrši vsako leto, kjer ga odredi Glavni izvršilni odbor Saveza zemljoradnikov. Na ta kongres pošlje SKS delegate po statutu SZ.

7. Ta sporazum stopi v veljavo, čim ga odobri oboja izvršna odbora.

Zagreb, dne 3. januarja 1924.

Ivan Pipan, I. r., Voj. Lazic, I. r., Iv. Pucelj, I. r., Bukovec, I. r., Dr. Drago Marušič, I. r., Alojz Tršan, I. r., Dušan Dimitrijevič, I. r.

Ker je bil zapisnik o sporazumu odobren tudi od glavnega odbora zemljoradniške stranke, je postal sporazum veljaven.

Upamo, da bodo vsaj sedaj imeli demokrati in oni SLS toliko poštenosti, da bodo prenehali z izmišljenimi govoricami o političnem bloku, ki da je rodil »Narodni Dnevnik«.

— Madžarski fašisti in ruski monarhisti. Ruski demokratski dnevnik »Dri« v Berlinu priobčuje članek svojega beogradskega dopisnika, ki dokazuje zveze med madžarskimi fašisti in ruskimi monarhisti. Zveze datirajo v l. 1921, ko je Horthyjeva vlada dovolila vojaškemu agentu generala Wrangla kredit v svrhu organizacije ruskih belih čet. Največji propagator madžarsko-ruske organizacije je bil general Komisarov v Beogradu, ki je pozneje vstopil v boljševiško vojsko, pred kratkim pa so ga aretirali v Berlinu, ker je preskrboval nemške komuniste z orožjem in municijo. Pri njem so našli spise o dislokacijah jugoslovanske vojske itd. Ruskim monarhistom v Jugoslaviji se je posrečilo, da so to afero zatajili ter je bil Komisarov izgnan iz kraljevine. Za časa pravoslavne kongresa v Sremskih Karlovcih je prišel tja tudi organizator madžarskih fašistov Echarhardt in sicer s ponarejenim potnim listom na ime Berton. V Sremskih Karlovcih, kjer je bil glavni vojni stan bivše Wranglove krimske vojske, se je izdelal načrt za skupen nastop madžarskih in ruskih monarhistov proti kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zarotniki še vedno upajo, da zanetijo upor med madžarskim prebivalstvom v Banatu. Baže nameravajo izvesti svoj načrt v prihodnjih mesecih. Ruski list opozarja na to možnost merodajne kroge.

1. Prenos smrtnih ostankov Andrejeva v Moskvo. Vseruska zveza književnikov je uvedla akcijo za prenos smrtnih ostankov Leonida Andrejeva iz finske vasi Nevoja v Moskvo. Istočasno je pričela akcijo za ustanovitev muzeja, ki se bo imenoval po Andrejevu.

znala izpolniti ono, kar še ni popolno in pravilno ceniti ono, kar je že sedaj najboljši. Zato bi želeli, da bi nas čez eno ali dve leti zopet obiskala ter se nam pokazala v polnem razcvetu čustva in tehnike. Stritofovo spremljanje na klavirju je bilo polno poglavitne, elegancije in diskretnosti.

1. Sprememba dramskega repertoarja. Za soboto, dne 12. t. m. napovedana dramska predstava »Golobček« se ne more vršiti, ker je zbolela ga. Vera Danilova. Radi tega se vzprizori v soboto 12. t. m. zvečer v dramskem gledališču francoska komedija »Osma žena« z g. Nablocko, Putjato in Rogozom v glavnih vlogah izven abt. maja. Predstava »Golobček« za abonente reda B se odigra pozneje.

— Glasbena Matica v Ljubljani priredi v četrtke dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani koncert, na katerem se bodo izvajali slavni Dvořakovi deli: Stabat Mater, za soli, zbor in orkester. Pri koncertu sodelujejo: dr. Josip Čerin kot dirigent, gđ. Zdenka Zikova, sopran, gđ. Zora Ropasova, alt, g. Marij Simenc, tenor, in g. Julij Betetov, bas, Muzika dravske divizijske oblasti ter celotni pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Stabat Mater po vsej pravici prištevamo k najboljšim delom slavnega češkega skladatelja dr. Dvořaka in je bilo proizvajano na koncertih v skoraj vseh večjih mestih Evrope in tudi Amerike. V Ljubljani se je izvajalo pred 31 leti in sicer dne 23. in 27. marca 1893 pod taktirko g. Mateja Hubada, ki je tudi takrat nastudiral s pevskim zborom ves pevski part obsežnega dela. O delu samem spregovorimo še v prihodnjih dneh, danes opozarjamo občinstvo, da so vstopnice v predprodaji v Matici knjižarni, kjer se dobiva tudi besedilo pesmi s kratkim uvodom.

— Uvod v umevanje umetnosti. V soboto dne 12. t. m. ob 6. uri zvečer se vrši v zbornični dvorani univerze četrti predavanje z naslovom: Narava in umetnost. — Predavatelj dr. V. Moč. Vstopnina 12 dinarjev pri vstopu.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 13. t. m. ob 10. uri dop. v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjih tem: Sociologija časa. Predava g. dr.

„Jutrove“ infamije.

JDS o založenem znesku, kriči, da hočeta dr. Triller in dr. Ravnihar kupiti ljubljanski mandat za 45.000 D.

Sedaj naj pa javnost sliši; vzdržujemo se vsake nadaljnje kritike nad takim početjem. Kritiko bo izrekla javnost, ako ima še količjak moralnega čuta in ta kritika bo še mnogo hujša, nego bi jo mogli zapisati v dostojnem listu.

Ako tudi je dr. Žerjav prejel obvestilo Kmetijske posojilnice prej, nego pismo načelstva NNS, tedaj je moral, sledeč komuniqueju iz zadnje seje načelstva NNS, ki se je glasil, da se polovični stroški založe pri denarnem zavodu, vedeti, da gre edino le za založbo teh stroškov. Pol leta gospoda že kriči, da mora NNS poravnati polovico agitacijskih stroškov, češ da je bil tak dogovor, sedaj ko je načelstvo, sicer ne priznavač svoje obveznosti, to storilo in denar založilo, sedaj pride ravno ista gospoda ter kriči, da hočeta dr. Triller in dr. Ravnihar »kupiti ljubljanski mandat«. Je li to infamija, ali ne? Kdo je odgovoren zanjo? Uboji odgovorni urednik? O ne, cela javnost danes s prstom kaže na one, ki edini so kaj takega zmožni.

S to infamijo kot premiso je »Jutro« zlo celo golod gnojnice na dr. Trillerja, dr. Ravniharja, na Kmetisko posojilnico, na Jadransko banko in na Radikalno stranko. Založen denar za polovične agitacijske stroške je seveda dala ali Jadranska banka ali pa Radikalna stranka. Niče drugi ne premore tega zneska, s katerim da se je NNS prodala Radikalni stranki.

Da bo pa infamija še večja, razkrijava gospodje nakrat, da bi bili založeni stroški namenjeni za — zgradbo Sokolskih domov. Joj, ta poštovanost in ta nenadna ljubezen do Sokolstva! Zakaj pa tega gospoda ni takoj povedala? Cisto enostavno s tega razloga, da se bo moglo kdaj trdit, da je starosta Jug. Sokolskega Saveza vzkralil to vsoto — Sokolskim domom. Spretni žurnalisti so, ampak še premoč spretni, da bi se jih ne moglo spregledati.

Zanimivo je tudi, kar pravijo, da znašajo polovični agitacijski stroški polovico manje, nego založena vsota. Kakor rečeno, se je dotično pismo, s katerim so naznanili polovične stroške, založilo. V pismu je bila označena vsota 45.000 do 46.000 D in načelstvo NNS je bilo ves čas v veri, da so to že polovični stroški. Po »Jutrovem« razkritju bi bili to vsi izdatki za volilno agitacijo in bi torej polovica znašala 22.500 do 23.000 D. Torej ta stvar se da popraviti.

»Jutro« je razkrinkano. Že ob podpisu sporazuma od 19. februarja 1923 je držalo figo v žepu. Vse njegovo obnašanje in pisanje gre za tem, da onemogoči izpolnitev tega sporazuma. Ko so mu vsled kavalirskega postopanja NNS pošli prav vsi argumenti, s katerimi bi moglo okriviti NNS, da se sporazum ne izpolne, pa prihaja z infamijami. In to je, kar smo hoteli priti!

Casopisni glasovi.

»Slovenski Narod« se bavi s pangermanizmom, oziroma nemško izredno naših štajerskih Nemcev in dokazuje, da so vse izjave teh Nemcev, da hočejo biti lojalni državljeni v naši novi državi, popolna laž. Nemci ne morejo pozabiti, da so bili nekoč »Herrenvolke« in zato še vedno kujejo načrte, da se maščujejo nad nami, ker so postali iz gospodujočega elementa samo enakovredni državljeni.

»Jutro« se zavzema v svojem uvodniku za obnovitev zvez z Rusijo, ki se polagoma zopet obnavlja. Boljševizem ne pomeni danes nikjer več resne nevarnosti in naše ljudstvo želi prijaznih stikov s svojo veliko slovansko sestro. Če hočemo prijazne stike z Rusijo, potem se mora izpremeniti naše podpiranje ruskih beguncov v čisto karitativno akcijo brez vsakega političnega ozadja.

»Slovenec« primerja položaj našega življa na Koroskem s položajem naših Nemcev. Pri nas se vse premalo stori za naše zaslužene brate, dasiravno bi bili v stanu, izposlovati jim marsikako olajšavo v njihovi sužnosti. Nemci hočejo sedaj vzeti našim Koroscem še ono malo šole, kar jo imajo in pa slovanski jezik v cerkvi. Toda na te nakane moramo energično odgovoriti, da jih preprečimo. — Končno »Slovenec« svari naše Nemce, ker se jim bodo vse mahinacije v Beogradu proti Slovincem nekaj kruto maščevale.

Beleške.

»Slovenec« poštenost. Natančno v istem času, ko so kmetiči proglasili združeno z zemljoradniki, piše »Slovenec«, da so se zvezali z vlado. Ta suha konstatacija je najhuja obsodba, zato opuščamo vsak komentar.

Za bralce Domoljubove kakovosti je pričelo vedno bolj in bolj pisati inteligenčno »Jutro«. Tako je serviralo včeraj svojim bralcem vesti, da so dobili orli državno podporo, ker je hotela vlada s tem nagraditi dr. Ravniharja. Vedeli smo, da je »Jutro« zlobno, da pa je postalo vsled zlobe tudi že neumno, nismo mislili.

»Slovenec« se je že zopet zaletel v dosledno nastopanje narodnih skupin, ki čistijo plevel iz našega narodnega življenja in to ob priliki žigosanja nekega demokratskega advokata. Gospodje so začutili, da bo tudi ne zadelo rok pravice in poštenosti mišljenja. Umrljo je vaše črnozlotovstvo, umrla je vaša doba in izumrla bo ste tudi vi, duhovi črnih časov.

Izhodišče angleško-francoskega konflikta.

Zanimivi spomini francoskega ministra Klotza.

Zaveza se dvigne raz diplomatskih konfliktov navadno šele po dolgem času. Tako sega tudi spor med obema velikima zaveznikoma zapada daleč nazaj. Ravno te dni nam razkriva posebna knjiga bistvo in postanek tega spora. Pred nami vstajajo nove posameznosti, ki nam omogočajo zasledovanje vseh korenin tiste krize med zavezniki, one krize, ki je nastala komaj par tednov potem, ko so na frontah utihnil topovi. Veleznimivim spominom predsednika Wilsona, državnega tajnika Lansinga, Keynesa in mnogo drugih diplomatov je sledila sedaj knjiga ministra Klotza, ki je izšla pod zaglavjem »iz vojne v mir«.

Klotz je bil kot finančni minister eden izmed najvažnejših sodručnikov Clemenceau-a, pa tudi drugače ima pri vseh finančnih posvetovanjih veliko besedo. Prve kontroverze o tesnejšem ali širšem polmovanju reparacij so itak že znane. Znaní so tudi spopadi med Francozi in Angličani povodom obnove premirja ter naposled radi prehranjevalne akcije za Nemčijo.

Tu nam pripoveduje Klotz posameznosti rekontra med Clemenceau-om in Lloyd George-om, v katerem je sisknil Francoz: »Kdor ne dela, naj tudi ne je...« Nato je skočil Lloyd George po koncu ter udaril po mizi z besedami: »Ta vedno se ponavlja opažanja mora končati, sicer bi se znalo zgoditi, da bomo šteli gospoda Klotza med one, ki so poleg Ljénina in Trockega največ doprinesli za širjenje boljševizma. Clemenceau ni bil nič manj razburjen. Kričal je, da nikakor ne more dopustiti prehranjevalne akcije za Nemčijo. »Moja dežela je uničena, kakor nobena druga na svetu. Mi smo prenašali največja bremena svetovne vojne, izgubili smo dva milijona ljudi. Naša montanska industrija leži v brezdnelju, poljedelstvo, trgovina in industrija v najbogatejših pokrajinah Francije so uničeni. Sedaj pa naj dopustimo, da se pod pretezo prehranjevalne akcije pošilja Nemcem blago, in sicer blago, ki ga oni rabijo, ki pa gotovo ne bo šlo iz Francije?«

Zelo zanimivo je tudi mesto, ki govori o početku krhanja francoske valute. 3. januarja 1919. l. je francoski finančni zastopnik v Londonu, g. Avenol, ravnoako odpoval na Nizozemsko, istočasno pa je angleška riznica sklenila zaporo nad francoskimi krediti. To se pravi — piše Klotz — da se nas je postavilo v materijelnem oziru pred vprašanje, da li bi se mogli drugače den poravnati svoje obveznosti napram Angliji. Jasno je, da bi se morali v tem slučaju sami izročiti vsem posledicam take odpovedi. Meseca februarja je bila konferenca finančnih zastopnikov Francije, Anglije in Amerike v Parizu. Amerikanci so izjavili, da nikakor ne morejo dopustiti škodovanja francoske valute in so bili obenem pripravljeni, pomagati Angležem z ozirom na njihove dolge Ameriki, seveda le za slučaj, ako bi Anglija nudila tozadevno pomoč tudi Franciji. Angleški zastopnik Keynes se ni dal pregovoriti in je napovedal svoj odhod v London, akoravno je s tem izgnila vsaka možnost nadaljevanja započeti pogajanj. Klotz se je v Londonu sicer pritožil, ali dosegel je samo enkratno podporo v znesku 2 milijonov funtov šterlingov. Klotz je pozneje zaprosil Austina Chamberlaina, ki je dopotoval začetkom marca v Pariz, za sestanek v palači polkovnika House. Slednji kakor tudi ameriški finančni zastopnik Norman Davis sta skupno podpirala fancoska stremjenja. Dejala sta, da bi Amerika takoj pomagala, če bi Anglija tako ne oklevala. Toda Austin Chamberlain, ki je stal zelo pod uplivom Keynesa, je odpoval, ne da bi se dal pregovoriti. »Ta nezvestoba — nadaljuje Klotz — je onemogočila francoskemu finančnemu ministrstvu nadaljevanje intervencij v prilog zboljšanja valute. Postala je izhodna točka splošne krize ravnotežja na deviznem tržišču; krize, ki je nosila v kral padec franka in ki je postala vzrok gospodarskega nerada, v katerem se je znašel s koncem l. 1919. skoro ves svet in ki sedaj od dne do dne vedno bolj narašča...«

Sport.

s Vodstvo smuških tekem za klubsko prvenstvo »Ilirije« in LSK sklicuje v soboto dne 12. t. m. ob 18. uri v kavarni »Evropa« sestanek vseh tekmovalcev in funkcionarjev. Udeležba obvezna.

SK Primorje oddrži v nedeljo 13. t. m. v srebrni dvorani hotela »Union« svoj letni občni zbor. Skupščina se prične ob 9. uri ter vsebuje običajen dnevni red. Dolžnost celokupnega člana je, da se zaveda pomena klubove glavne skupščine ter se iste polnoštevilno udeleži. — Odbor.

Razkol v avstrijskem smučkem savezu. Avstrijski smučski savez je pred časom vrstil v svoje statute takozvan »arijski paragraf« ter s tem začel oficijelno bojkot židovskega sportnega življenja. Nekaj dunajskih klubov pa je vsled tega ustanovilo svoj savez pod imenom »Spošni avstrijski smučski savez«. Spočetka tega razkola niso smatrali povsem resno. Člani »Spošnega smučskega saveza« se sedaj ne morejo udeležiti nikake prvenstvene prireditve stare organizacije. Vsa upanja se koncentrirajo na splošni avstrijski smučski kongres, ki se vrši ta mesec, na katerem se bo razčistilo vprašanje, kateri savez naj se prizna.

Društvene vesti.

— IV. Slovanski večer. Jug. napr. akad. društvo »Jadran« priredi dne 19. januarja t. l. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma svoj priljubljeni tradicionalni »Slovanski večer« z akademijo in plesom. Podrobnejši program akademije objavimo pravčasno. — Vsa bratska in ostala nam naklonjena društva prosimo, da to upoštevajo in opuste na ta dan slične prireditve. — Odbor zabavnega oddelka l. n. a. d. »Jadran«.

KINO MATICA

Pina Menichelli
v ljubavni tragediji v 7 del.

„Doživljaji žene“

od 11. do 13. jan.

